

FORUM

ČESKOSLOVENSKO

2000

TSJEKKISK-NORSK FORUM

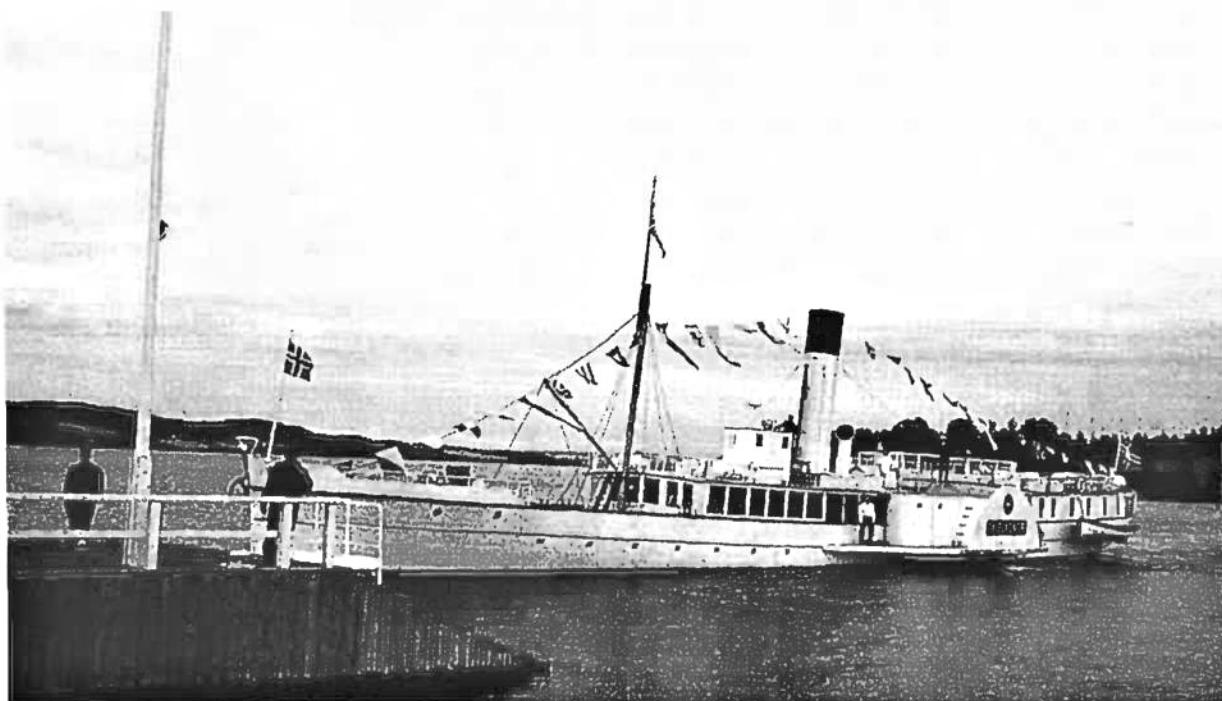
č. 38, září 2000

nr.38, september 2000

Forumets jubileum

Bare et lite ord - et ord som er enkelt og som betyr mye - et ord som skulle brukes oftere - til riktig tid og på riktig sted - ordet TAKK ! Jeg vil gjerne sende en TAKK til alle de som stod bak vår tur med den eldste hjuldamperen i verden som fortsatt er i drift, faktisk helt fra 1856 - den "verdensberømte Skibladner". Verdensberømt i hvert fall blant *Skibladners venner* - som forøvrig var ombord sammen med oss, og som var antagelig like gamle som Skibladner selv...

Turen fant sted på lørdag den 3. september i anledning av 10. årsjubileet for Tsjekkisk- Norsk Forum. Værmeldingen var dårlig, og da vi drog hjemmefra så regnet det ... Da tenkte vi : ja, ja dette kommer til å bli litt av en tur. Men da vi kom til Kapp så begynte himmelen å forandre fargen, og vi kunne skimte noe blått blant mørke norske høstskyer.

Først var vi på åpningen av utstillingen *Verden sett gjennom ROMANI øyne* som ble arrangert av Østre Toten kommune i samarbeid med Den tsjekkiske ambassade i Oslo. Vernissasjen begynte klokka 15 på Kapp Melkefabrikk. Utstillingen var interessant, selv om man ikke kan snakke om "stor kunst" i den forstand. Men da må man tenke på romanifolkets bakgrunn, liv, tradisjoner og utdannelsesmuligheter, og sett fra DENNE vinkelen, så var det mye fint vi kunne se. Alle som ville, kunne forsyne seg av forfriskninger som Den tsjekkiske ambassade forberedte, og det var godt - takk til dem. Vi fikk også oppleve et musikalsk innslag som ble fremført av en norsk tater - han laget sangene selv, og de handlet stort sett om taternes harde liv, deres følelser og tanker, og det var interessant det også. (Undertegnende vet at det er forskjell mellom romanifolket og dem som kalles "tatere", men denne mannen ved navnet Hilmar Karlsson var altså en norsk tater.)

Etter utstillingen skulle vi på den "store utflykten". Til sammen var vi ca. 37 stykker, både store og små, tsjekkere og nordmenn, "menige" og "offiserer" (både ambassadør herr Petr Kypr og andre representanter fra ambassaden var blant oss, og det var hyggelig). Da "Mjøsas hvite svane" endelig kom (litt forsinket), og vi var alle lykkelig ombord, fikk vi litt informasjon om båten av kapteinens. De som bestilte mat ombord måtte skynde seg, for maten skulle serveres om et kvarter. Dermed fikk vi ikke se byen Hamar i all sin prakt, og akkuratt det var litt synd..., men man kan ikke få både "i pose og sekk", ikke sant? Maten var "helt all right", noen hadde laksegryte andre kjøtsgryte, og de som ville, kunne kose seg med et glass vin eller to... Vi fikk prate sammen, hilse på noen "medlemmer" som vi kanskje ikke kjente fra før av, og ikke minst skåle for Tsjekkisk - Norsk Forums fremtid. Vi håper at vår forening fortsatt vil leve, og at det vil finnes "ILDSJELER

" blant oss som får det til ...?! Etter maten gikk de fleste på dekk igjen, og da skinte faktisk solen, og norsk natur er som kjent meget vakker, så vi kunne nyte den i store drag. Hele turen varte i ca. 3 timer, vi "seilte fram og tilbake" (mellan Kapp og Hamar), og vi kan nå virkelig uttale oss om Skibladners tilstand, hastighet og displacement... (samt om *Skibladners venner*...)!

"BELØNNNINGEN FOR Å HA GJORT EN GOD TING, ER Å HA GJORT DEN." sa Ralph Waldo Emerson og enklere kan det nesten ikke sies. Men jeg tillater meg - på vegne av alle som var med - å si TAKK til alle styrets medlemmer som arrangerte denne turen. Det var en kjempefin og opplevelsesrik dag, og jeg håper at det blir flere sånne i fremtiden. Og - ikke minst - det var en veldig god ide å kombinere åpningen av utstillingen med turen på Mjøsa!

Lenka S. Brustad

Zprávy z velvyslanectví

- V sobotu 2.9. byla zahájena výstava SVĚT OČIMA ROMŮ (amatérští čeští romští umělci). Výstavu připravilo Muzeum romské kultury a kolovala po různých městech ČR i v zahraničí. Nedávno skončila v Českém centru ve Stockholmu a teď je převezena do Norska. Je umístěna v KAPP MELKEFABRIKK, v Kappu u Mjøsy.
- Ministerstvo kultury ČR uvolnilo dodatečné finance na projekt výstavy "Smetana, Dvořák - zakladatelé české národní hudby", která jako reciproční akce k výstavě o E.Griegovi na jaře v Praze bude na podzim instalovaná v Griegově muzeu Troldhaugen v Bergenu. Obojí je součástí projektu Kulturní města Evropy 2000. Velvyslanectví se podílí na organizaci.
- Nové státní svátky v ČR
Zákonem č. 245/2000 Sb. byl rozšířen počet státních svátků České republiky s účinností od 29.6.2000 o tyto dny:
28.září – Den české státnosti
17.listopad – Den boje za svobodu a demokracii

Nadále tedy státními svátky jsou 1.leden, 8.květen, 5.červenec, 6.červenec, 28.září, 28.říjen a 17.listopad. Ostatními svátky jsou 1.leden, Velikonoční pondělí, 1.květen, 24.prosinec, 25.prosinec. 26.prosinec.

Odškodnění nuceně nasazených

Podle německého zákona o odškodnění za nucenou práci (German Forced Labour Compensation Law) mají osoby, které byly nasazeny k nucené práci v Německu nebo v oblastech okupovaných nacistickým Německem za 2. světové války nárok na finanční náhradu. Náhrada se podle tohoto zákona netýká válečných zajatců. Žádosti se přijímají do 12.08.2001. Pokud osoba,

která by měla nárok na odškodnění, zemřela po 15.02.1999, mají na odškodnění nárok její nejbližší pozůstalí (manžel, manželka a děti). Žadatelé zatím nemají zasílat originály svých osvědčení a jiných dokladů - informace dostanou postupně.

V České republice registruje takové osoby Česká rada pro oběti nacismu, Legerova 22, 120 00 Praha 2.

Žadatelé, kteří nežijí a do 16.02.1999 nežily v ČR (a dalších zemích) mohou své nároky uplatnit prostřednictvím Mezinárodní migrační organizace IOM (International Organization for Migration). Žadatelé žijící v Norsku zasílají své nároky do Helsink na adresu:

International Organization
for Migration
Regional Office
for Baltic and Nordic States
Mikonkatu 2 E
P.O.Box 851
FIN-00101 Helsinki
Finland

IOM-Helsinki
hotline: +358 9 684 11 521;
fax: +358 9 684 11 511;
e-mail: iomhelsinki@iom.int

Další informace lze získat také v hlavním sídle IOM v Ženevě, Švýcarsko:
IOM,
P.O.Box 71
1211 Geneva 19,
Switzerland

IOM Geneva hotline: +41 22 717 9230;
fax: +41 22 798 61 50;
e-mail: compensation@iom.int

Informace lze také najít na:
www.compensation-for-forced-labour.org

Příšla smutná zpráva z Prahy

Salesián páter Jan Homola zemřel 16.srpna v Praze ve věku 69 let. 23.srpna byl uložen do salesiánského hrobu na Ústředním hřbitově ve Slezské Ostravě.

Páter Jan – tak jsme ho jednoduše oslovovali – se narodil 1.8.1931 v Ostravě. Jako malý chlapec si chodíval hrát do salesiánského střediska Don Bosco (jeho otec tam pomáhal). Salesiánem se stal po noviciátě v roce 1948.

V roce 1952 se mu podle vůle představných podařilo přejít hranici. Dostal se do Itálie, kde v Turíně a v Římě vystudoval bohosloví a církevní právo. Pracoval pak na Papežské salesiánské universitě v Římě, byl profesorem na teologickém institutu v Mesině, působil 12 let na právním oddělení v salesiánském ústředí v Římě. V roce 1984 se stal sekretářem Českého náboženského střediska Velehrad. Po roce 1989 se vrátil do Prahy.

Od začátku 60.let přijížděl páter Jan pravidelně do Storsandu, aby pomáhal vést letní tábor. Mnoho vánoc strávil v Oslo, kde sloužil půlnoční mši v kapli sv. Josefa. My všichni, kteří jsme se s ním setkávali a spolupracovali, vzpomínáme na obětavého, pracovitého a vlídného kněze – na pátera Jana.

Ať odpočívá v pokoji.

Marie Průchová

Český rozhlas vysílá živě

na <http://live.atlas.cz/radia.asp>,

čtěte na <http://svet.namodro.cz/go/art.asp?id=1000912511>

Exilová periodika

je název katalogu periodik českého a slovenského exilu a krajanských tisků vydávaných po roce 1945. Připravilo jej Libri prohibiti, autoři Lucie Formanová, Jiří Gruntorád a Michal Přibáň. Vyšlo v roce 1999 s podporou MZV ČR, Nadace rozvoje občanské společnosti a hlavního města Prahy, ISBN 80-85996-24-3.

V kapitole věnované Norsku jsou uvedeny tři položky:

- **Bod**, nezávislá revue z let 1949-1951
- **Čechoslovák v Norsku**, (List sdružení čs. Demokratických uprchlíků v Norsku), opět z let 1949-1951
- **Forum Norge-Tsjekkoslovakia**, od roku 1990 do současnosti.

Současné vydání má bohužel neúplný odkaz na náš časopis. Podařilo se nám v tomto zjednat nápravu pro případná příští vydání a zároveň jsme doplnili archiv Libri prohibiti všemi chybějícími čísly.

Při této příležitosti jsme měli možnost se blíže seznámit s touto organizací a její záslužnou prací, která nemá obdobu. Ve své činnosti jsou ovšem zcela závislé na přispění exilových organizací a jednotlivců. **Proto všechny snažně vyzýváme – pokud máte doma jakékoli exempláře exilových periodik, neváhejte a věnujte nejlépe originály či alespoň kopie na adresu**

LIBRI PROHIBITI,
Senovážné nám. 2,
110 00 Praha 1
tel/fax: 02/24 22 59 71
e-mail: libpro@iol.cz

případně prostřednictvím spolku.

Karel Babčický

Poslední výstup

12.září zemřel Olda Gult. Lesák, horolezec, lyžař a především kamarád. Odešel neokázale, tak jako žil. A přece způsob jakým odešel, zanechal v nás, kteří jsme mu byli nablízku, hluboký

dojem. Těžko by se našel někdo jiný, kdo by si nad svým osudem v podobné situaci alespoň slovem neposteskl. Ale právě to nikdo z nás nezažil, i když mu ortel byl delší dobu známý a zdál se nevyhnutelný. I při našem posledním setkání, kdy mu zbývaly už jenom dny, pokračoval zcela samozřejmě v dříve nedokončené debatě o tom, kdo vlastně první zdolal Mount Everest. Měl pro mne připravenou knihu o G. Mallorym s příznačným názvem Poslední výstup. Už jsem mu ji nestačil vrátit.

Vyšší moci se Olda podřídit uměl, to pro něj nebyla žádná prohra. Když musel pro nepříznivé počasí přerušit vysněný výstup na Mount McKinley vyrovnal se s tím, a jen krčil rameny nad hurá horolezci, kterým pak pomáhal do bezpečí. Zato byl zcela nesmiřitelný vůči protivenství pocházejícímu od lidí. Kdesi v archivech jedné země na Blízkém východě mají možná dosud Oldův názor na skutečnost, pro kterou mu zamítli průjezd cestou do Himalájí. I když byl dopis adresovaný diplomatickému zastupitelstvu, diplomatický nebyl ani trochu. Právě tak reagoval na komunismus, který byl pro něj ztělesněním zla. A ani sametová revoluce jeho názor nezměnila, protože na převlékání kabátů byl citlivý. To byl také důvod proč do Čech téměř nejezdil. Přes to, že neuvažoval o možnosti se do Čech vrátit, byl Olda ve skutečnosti českým patriotem v nejlepším smyslu slova. Jeho Čechy ale nebyly zemí tunelářů a postkomunistických přemětů, byla to především republika Masarykova, kterou sice nezažil, ale jejíž ideály vyznával.

Právě proto byla zpráva o Oldově cestě do Čech letos v létě neblahou předzvěstí. Bohužel se záhy naplnila. Bude nám scházet a s námi řadě lidí v Evropě i v zámoří. Jeho skromnost a přirozenost byla přitažlivá a bylo vždycky povzbuzením s ním pobýt. Díky, Oldo!

A za nás všechny, kteří jsme mohli jenom bezmocně přihlížet, bych chtěl poděkovat jeho ženě Marii za neuvěřitelné úsilí, se kterým bojovala o jeho život.

Karel Babčický

Ivan Diviš norsky

Český básník Ivan Diviš (1924-1999), který po odchodu z vlasti žil 30 let v Mnichově odkud se vrátil teprve v roce 1997, je přeložený do norštiny a vychází v nakladatelství Aschehoug pod názvem *Makter. Dikt og dagsboksnotater*. Kniha je výborem z deseti Divišových sbírek, převážně z 60. a 70.let. Autory norského vydání jsou Michael Konůpek a Arne Ruste.

Den tsjekkiske og slovakiske migrasjonen til Norge 1948-1989

Pod tímto titulem je v Historickém ústavu University v Oslo od jara 2000 vedená diplomní práce Stig Arne Skjervena, Jak svým rozsahem (témař 300 stran) tak důkladností zpracování představuje jedinečný pohled do novodobých dějin Norska, který se týká i nás všech. Práce je výsledkem podrobného studia archivů v Norsku i v České republice a obsahuje množství odkazů na původní zdroje. Vřele doporučujeme vaši pozornost!

Recepty

Jednu dobu se občas objevovaly recepty na dobrá a zajímavá jídla. Zde jsou dva recepty na dva chutné pokrmy z mrkve, nejlacinější z zelenin:

Mrkvová příloha k masu nebo i pouze k pečeným bramborům

Počet mrkví přizpůsobíme množství jaké si přejeme mít. Rozhodně nejméně tak 5-6 středně velkých mrkví nakrájíme na tenká kolečka (asi 2 mm) a dáme dusit do kastrolu na másle, kam přidáme půl šálku studené vody, aby se mrkev dusila, ne pekla. Přidáme větší čajovou lžičku kmínu (více nebo méně, nebo kmín vůbec vynecháme, podle chuti jednotlivce), osolíme a opepríme podle chuti a dusíme mrkev do měkká. Do hotové mrkve zamícháme dvě čajové lžičky cukru a polévkovou lžici citronové šťávy z čerstvého citronu. Úplně nakonec vsypeme velkou hrst širokolisté petrželky nadrobno nakrájené nebo nastříhané, mrkev přendáme na mísu a podáváme.

Mrkvový desert

Počítáme dvě středně velké nebo jeden a půl velké mrkve na osobu. Mrkev nastrouháme nadrobno na struhadle nebo ve food processoru. Osladíme a okyselíme čerstvou citronovou šťávou, množství se řídí počtem mrkví. Pokrm má být dosti nakyslý. Pak přidáme nahrubo nasekané vlašské ořechy, asi 100 g pro 4 osoby, které dobře zamícháme do mrkve. Nakonec přidáme lžici strouhaného křenu (může být také z tuby). Německý v tubě je lepší než švédský a dostane se v lepších obchodech jako je Centra). Křen dá pokrmu říz a velice zvláštní, ale dobrou chut'. Do hotového, dobře promíchaného pokrmu nakonec lehce zamícháme 2 dl - $\frac{1}{4}$ 1 šlehačky. Dezert je báječný, pisatel často servíruje svým hostům a sklízí vzdechy obdivu a rozkoše. (Šlehačku lze také naservírovat v hluboké skleněné misce vedle mrkvového dezertu, aby si hosté mohli sami rozhodnout kolik jí chtějí nebo nechtějí-li vůbec. Dezert je dobrý i bez šlehačky). Dobré pochutnání!

Nakonec dvě praktické rady:

My Češi máme nejraději brambory uvařené, již oloupané, ve slané vodě a s kmínem. Někdy se ale stane, že není čas brambory oloupat/oškrábat a musíme je dát vařit ve slupce. Přejeme-li si, aby chutnaly stejně dobře jako ty napřed oloupané, uděláme to následovně: ve slupce uvařené brambory oloupeme, do kastrolu dáme na dno mléko, které osolíme a přidáme kmín, jak kdo chce. Když se mléko začne vařit, dáme plotnu na jedničku, nebo i na nulu, a brambory podběračkou v mléce opatrně obracíme, až mléko zmizí. Ochutnejte brambory, chutnají jako uvařené bez slupky.

Jak prodloužit život nylonovým punčocháčům/punčochám

Nové punčocháče vyndejte z plastikového balení nebo z krabičky a dejte je pod vodovod. Musí být promočené. Vraťte do plastikového balení a vložte do mrazáku. Punčocháče nechejte zmrznout na kost. Zmrzlé vyndejte, nechejte rozmrznout, rozmrznuté vyndejte z plastiku a pověste někam aby uschly. Punčocháče po tomto procesu nebudou pouštět očka. Naučil mě to jednou jeden Američan, který byl zaměstnán v továrně DuPond, která vyráběla po válce nylonové punčochy. Výrobcí původně popsaný proces s punčochami prováděli ve velkém, později s tím skončili, aby punčochy tak dlouho nevydržely (jak známo mezi námi staršími, ty první nylonové punčochy z Ameriky vydržely dva roky, když se s nimi šetrně zacházelo a denně se večer namočily).

Olga Portheim

Ivan Diviš:

MAKTER En grensesprengende, frekk og ulydig poesi skapt i raseri over menneskenes dumhet, skyld og ulykke.

Ivan Diviš (1924–99) var en av høvdingene i tsjekkisk poesi, en glødende vulkan som rager høyt over sine omgivelser.

Gjendiktet av Michael Konůpek og Arne Ruste bl. 198,-

Poděkování

Děkujeme Vám za hezké zážitky při společné plavbě s Tsjekkisk-Norsk Forum na parníku Skibladner. Rádi jsme jako Vaši hosté oslavili desáté výročí Fóra. Potěšila nás i hojná účast na zahájení výstavy Svět očima Romů v Kapp Melkefabrikk. Děkujeme za dosavadní příjemnou spolupráci a těšíme se na další společné akce.

Pracovníci velvyslanectví České republiky v Oslo

Tlumočnická historka

Mexikáneček byl po úspěšném přepadení banky na americké straně hranice dopaden a zadržen americkou policií na hranici, ještě než zmizel v Mexiku. Byl odvezen na nejbližší policejní stanici a podroben výslechu za pomoci tlumočníka. Po zjištění identity pachatele a ke konci výslechu při kterém se přiznal, se otáže vyslýchající policista přes tlumočníka: „Kde jsou peníze?“ – na což Mexikáneček odvětí, opět přes tlumočníka „Na to nemusím a nebudu odpovídat, mám právo mlčet“. Policista „Řekněte mu, že ho na místě zastřelím, když neřekne, kde jsou peníze“, Pachatel znova odpovídá „To nemusím říct, mám právo mlčet“. Policista vyndá pistoli z pouzdra u pasu, namíří na Mexikánce a přes tlumočníka informuje „Jestli teď neřekne, kde jsou peníze z přepadení banky, bude zastřelenej, a já nežertuju. Poslední šance.“ Tlumočník přeloží, Mexikáneček zbledne a odpoví: „Za bratrovou zahradou v lesíku, jsou zakopané pod červeným dubem vlevo...“. Tlumočník přeloží: „Podle zákona mě nemůžete donutit, abych to řekl, a taky nic neřeknu...“.

OP

V protějším sloupci reprodrujeme zkrácené oznámení, které informuje o nové formě organizace se kterou jsme se při našich akcích již vícekrát setkali. O jejich aktivitách se dočtete více na jejich internetové adrese <http://bygdenett.no/nft>

Nytt om Nettverk for tsjekkiastudier

Nettverkets organisatoriske aktivitet har beklageligvis ligget noe nede det siste halve året etter gjennomføringen av konferansen i samarbeid med Norsk Utenrikspolitiske Institutt. Konferansen "From 'Velvet-Revolution' to European Integration" i oktober 1999 ble en suksess. Konferanserapporten kan bli kjøpt ved henvendelse til NUPI (tlf: 22056500).

Grunnet noe varierende og til tider labert fremmøte på ulike mindre arrangementer som forelesninger og kortere seminarer, samt svært begrenset økonomisk støtte, vil det finne sted en restrukturering av Nettverkets aktivitet.

Omorganiseringen medfører at Nettverket primært vil være et nettverk basert på våre nettsider: <http://bygdenett.no/nft> Nettsiden inneholder generell informasjon om nettverket, informasjon om publikasjoner utgitt av nettverkets medlemmer, notiser om nye bøker, samt enkelte artikler. Ikke minst viktig er ulike linker til tsjekkiske forsknings- og utdanningsinstitusjoner, politiske partier, tidsskrifter, aviser og think-tanks, samt linker med henblikk på kultur og turisme.

Med vennlig hilsen

Karsten Korbøl

Stig Arne Skjerven

Karsten Korbøl

Kjølberggt 1 G
0653 Oslo

+47 22 08 04 04 +47 99 23 23 27

Et tilbud for reisende til Tsjekkia

Jeg er en tsjekkisk jurist og Norges-venn som i flere år har benyttet enhver anledning til å besøke Norge. Jeg føler at jeg etterhvert kjenner Norge og norske forhold ganske godt, og jeg har også lært meg å skrive og snakke norsk. Mitt ønske er å benytte disse kunnskapene til noe som også kunne komme nordmenn til nytte.

Min idé er å skreddersy mer personlige og individuelle opphold i Praha/Tsjekkia for turister fra Norge, særlig for mindre grupper av turister og individuelle turister:

- ordne overnatting (hotell/mindre, rimelige pensjonater)
- ordne transport - bil/minibuss
- hente turister fra flyplassen til hotell/tilbake
- forsyne turister med informasjonsmateriell (byplan, system av kollektivtransport + billetter, ordbok, viktige telefonnumre og adresser, o.l.)
- på forhånd bestille billetter til pantomima / svart teater (verdensberømt) / jazz / klassisk musikk
- gjennom hele opphold enten bli med som guide eller i kontakt på mobiltelefonen
- gi allminnelig opplysning om landet / praktisk informasjon
- ordne busstur gjennom byen med enten generell informasjon eller detaljert forklaring for spesielt interesserte turister
- dagsturer til omegn - Kutná Hora, Karlštejn-slottet, Křivoklát-slottet, Český Šternberk-slottet, Koněprusy grotter
- omvisning i glassfabrikk, bilfabrikk (SKODA)
- omvisning i bryggeri / typiske puber / forskjellige slags øl
- teknikk: det tekniske nasjonalmuseet, trikkmuseum (april - oktober)
- idrett: sykkeltur/kanotur i området 30 km fra Praha
- typisk tsjekkisk mat: spise, event. lage selv
- til barn: dyrehage / (Ivan Steiger sin) leketøysamling på Prahaborgen

- turer til sørlige delen av Tsjekkia / overnatting i små, hyggelige pensjoner med familieatmosfaere
- turer til Morava (vinproduksjon)

Valerie Fröhlichová
Olbrachtova 1140
252 28 Černošice
Tsjekkia
tel/fax: +420 2 5164 1068
mobil: +420 606 22 66 40
(mobil i Norge: 975 46 445)
e-mail: valerie.frohlichova@atlas.cz

Jazykové záludnosti

Kdysi před dávnou dobou zahájil Karel Babčický hlídku tohoto názvu, a zdálo se, že o ni bude velký zájem. Za poměrně krátkou dobu však zájem usnul, proto přicházím opět s několika norskými výrazy a vyzývám zájemce, aby navrhli paralely v češtině. Tak jak bychom vyjádřili slovo nebo výraz:

tungvekter (míní se ovšem abstraktně)
snurrepiperier
flaggsak
(å) frese – v norštině má slovo více významů
komme til livs
sette foten ned
ta rota på
kretti og pletti
stri torn
gjøre et nummer av
nedtur a opptur

V příštím čísle zase budou české oříšky na překlad do norštiny.

Olga Portheim

ISSN 0803-7213
Dette er et tidsskrift for TSJEKKISK-NORSK FORUM
Ansvarlig for dette nummer var Karel Babčický.
Foreningens adresse: POSTBOKS 48, 3421 LIERSKOGEN
Medlemskontingent:
hovedmedlem kr. 120,-, familiemedlem kr. 80,-
Telefon: 22 18 98 93, telefaks: 22 18 95 50,
bankgiro: 6241.06.04650